

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200900404-/TKJ

Vår ref
200504659-/OB

Dato

Ny norsk - svensk reinbeitekonvensjon - Høring

Miljøverndepartementet viser til brev av 7. juli 2010 med vedlagt undertegnet norsk-svensk reinbeitekonvensjon og forslag til lov om endringer i reindriften.

Konvensjonen

Miljøverndepartementet vil bemerke at det i høringsmaterialet ikke er gitt noen egen beskrivelse av konsekvenser av den nye norsk-svenske konvensjonen. Departementet vil peke på konsekvenser av den nye reinbeitekonvensjonen innenfor Miljøverndepartementets ansvarsområde. Departementet mener at disse konsekvensene må vurderes nærmere ved den videre behandlingen av konvensjonen.

Konsekvenser knyttet til artikkel 3

Artikkelen har følgende ordlyd: "Den grenseoverskridende reindriften skal utøves i samsvar med de rettigheter og plikter som følger av nasjonal rett i det land reindriften utøves, om ikke annet følger av denne konvensjon." Dette betyr at svenske reindriftsutøvere ved opphold i Norge er undergitt de samme bestemmelser i tilknytning til utøvelsen av reindrift som norske reindriftsutøvere.

Artikkelens formulering medfører behov for å endre dagens system når det gjelder spørsmålet om rett til erstatning for tamrein drept av fredet rovvilt på norsk og svensk side. Dagens system innebærer at svenske samebyer får erstatning av den svenske staten for rovdryrforekomst i samebyenes norske beiteområder. Tilsvarende erstatter den norske staten for rovdryrskader for norske reineiere i Sverige.

Dagens system bygger på en overenskomst mellom Miljøverndepartementet og det

svenske Sametinget fra 1997. Før dette ble erstatning utbetalt til svenske reineiere med hjemmel i unntaksbestemmelser i det norske regelverket av 1977. I forbindelse med omleggingen av ordningene både i Sverige og Norge, tok Miljøverndepartementet i brev av 20. januar 1997 til Sametinget i Sverige opp spørsmålet om praktiseringen av de ulike lands erstatningsordninger. Det framgikk at en fra norsk side ønsket å gjøre erstatningsordningene gjeldende for de respektive lands reineiere uavhengig av hvor de har dyrene sine på beite.

Det svenske Sametinget har i brev av 17. mars 1997 til Miljøverndepartementet gitt sin tilslutning til det norske forslaget, og skriver: "Ettersom det svenska och det norska ersättningsystemet skiljer seg i så hög grad delar Sametinget Miljøverndepartementets syn att i fremtiden renägarens nationalitet avgör vilket lands ersättningsordning som skall gälla."

På denne bakgrunn ble det norske regelverket endret den 21. mars 1997, gjort gjeldende for driftsåret 1996/97, og avgrenset til å omfatte norske reineiere. Søknad om erstatning for svenske reineiere må etter dette eventuelt fremmes for Sametinget i henhold til det svenske erstatningsregelverket.

Miljøverndepartementet mener at dagens system for behandling av erstatningssøknadene bør videreføres. Dette er klart enklere å forholde seg til både for reineierne og forvaltningen, selv om dette systemet også har sine utfordringer. Da systemet ble endret i 1997, var det lagt vekt på at risikoen for dobbeltbehandling av søknader og dobbel erstatningsutbetaling ble betydelig redusert ved det nye systemet. Dessuten ble behovet for at begge land bygget opp parallelle og omfattende kontrollordninger borte. Et annet forhold av betydning er at eventuelle endringer og justeringer av erstatningsordningene vil gjelde samtlige av de respektive lands reineiere uavhengig av hvordan og hvor dyrene beiter.

Det er dessuten et faktum at svenske reineiere i dag i hovedsak ikke tilfredsstillt kravene til erstatning slik disse foreligger i gjeldende norsk erstatningsregelverk fra 2001. Dette gjelder blant annet kravet om å kunne legge fram et kvalitetssikret tallgrunnlag som utgangspunkt for å kunne beregne erstatning. Et system der man går tilbake til ordningen med at norske myndigheter utbetaler rovvilterstatning til svenske reineiere som har dyrene på lovlig beite i Norge, vil altså med dagens erstatningsregelverk få betydelige konsekvenser for svenske reineiere.

Statens naturoppsyn (SNO) utfører i dag et betydelig arbeid for å registrere skade med mer av svensk rein på beite i Norge. Den nye konvensjonen vil medføre en vesentlig økning av areal og beitetid. Dette vil medføre et økt arbeidsomfang for SNO og behov for økte ressurser, i et omfang som er vanskelig å estimere.

Konsekvenser knyttet til artikkel 4

Etter denne artikkelen skal nasjonale myndigheter som overveier om et tiltak skal tillates i et aktuelt område, i sin vurdering, se til at området så langt mulig beskyttes mot tiltak som vesentlig kan vanskeliggjøre reindriften i området.

Rovviltforvaltningen i Norge er i stor grad delegert til regionale rovviltnemnder, som blant annet gjennom utarbeidelse av regionale forvaltningsplaner skal legge grunnlaget for en arealdifferensiering av rovvilt og beitedyr innenfor egen region. Rovviltnemndene skal legge stor vekt på å utvikle gode rutiner for kommunikasjon og samarbeid innenfor egen region, blant annet gjennom å gjennomføre en lokal høring på den regionale forvaltningsplanen. Miljøverndepartementet mener det er viktig at slike prosesser i rovviltnemnda i tiden framover også inkluderer svenske reineiere som beiter lovlig i Norge. På tilsvarende måte må svenske myndigheter legge til rette for å inkludere berørte norske reinbeitedistrikt i relevante samrådsprosesser.

Konsekvenser knyttet til artikkel 9

I denne artikkelen angis nærmere hvilke rettigheter som følger av konvensjonen. Det framgår blant annet at den som i medhold av denne konvensjon utøver reindrift i det andre landet har rett til jakt og fiske i det andre landet innen område som nyttes i medhold av artikkel 6 eller 7, i overensstemmelse med de regler som gjelder for landets egne reindriftsutøvere.

Miljøverndepartementet vil her presisere at svenske reineiere, så vel som norske, må være registrert i Jegerregisteret for å utøve jakt i Norge som følge av konvensjonen.

Miljøverndepartementet vil videre presisere at retten til svenske reineiere er begrenset til "husbehov", slik at svenske reineiere ikke har rett til å "samle forråd" for utførsel til Sverige, eller til å drive jakt og fiske til salg, jf. gjeldende bestemmelse i lov om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige § 25.

Lovforslaget

Miljøverndepartementet vil komme tilbake med eventuelle merknader til forslag til lov om endringer i reindriftsloven etter at ovennevnte konsekvenser er blitt vurdert nærmere ved den videre behandlingen av konvensjonen.

Med hilsen

Brita Slettemark (e.f.)
avdelingsdirektør

Ove Bakken
seniorrådgiver

Kopi: Direktoratet for naturforvaltning